

1431**ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI¹⁾**

z dnia 15 października 2002 r.

w sprawie wykroczeń, za które strażnicy straży gminnych są uprawnieni do nakładania grzywnien w drodze mandatu karnego, oraz zasad i sposobu wydawania upoważnień.

Na podstawie art. 95 § 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. — Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2001 r. Nr 106, poz. 1148) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Strażnicy straży gminnych są uprawnieni do nakładania grzywnien w drodze mandatu karnego za wykroczenia określone w:

- 1) art. 54, 55, 64, 67 § 2, art. 75 § 1, art. 77—79, art. 80 § 1 pkt 1 i 5, art. 81, art. 82 § 2, art. 89, 98, 99 § 1, art. 100, 102, 108, 112, 117, 145 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. — Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 1971 r. Nr 12, poz. 114, z późn. zm.²⁾);
- 2) art. 43¹ ust. 1, art. 45 pkt 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231 i Nr 167, poz. 1372);
- 3) art. 23 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 3 kwietnia 1993 r. — Prawo o miarach (Dz. U. z 1993 r. Nr 55, poz. 248, z późn. zm.³⁾);
- 4) art. 13 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 10, poz. 55, z późn. zm.⁴⁾);

5) art. 10 ust. 2 i 2a ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 1996 r. Nr 132, poz. 622, z późn. zm.⁵⁾);

6) art. 21 ust. 2 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 120, poz. 1298, z późn. zm.⁶⁾);

7) aktach prawa miejscowego, ustanawiających przepisy porządkowe w zakresie zapewnienia porządku, spokoju i bezpieczeństwa publicznego, których naruszenie zagrożone jest karą grzywny.

2. Strażnicy straży gminnych mogą ponadto nakładać grzywny w drodze mandatu karnego za wykroczenia określone w art. 88, 90, 91, 92 § 1, art. 94, 95, 96 § 1 pkt 2 oraz art. 97 Kodeksu wykroczeń — w zakresie upoważnienia do kontroli ruchu drogowego uzyskanego na podstawie rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 maja 1999 r. w sprawie kontroli ruchu drogowego (Dz. U. z 1999 r. Nr 53, poz. 563 oraz z 2002 r. Nr 2, poz. 25).

§ 2. 1. Wysokość grzywnien za poszczególne rodzaje wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji, nakładanych w drodze mandatu karnego, określa załącznik do rozporządzenia, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Za czyny inne niż wymienione w załączniku, o którym mowa w ust. 1, kwalifikowane jako wykroczenie z art. 88, 90, 91, 92 § 1, art. 94, 97 lub 98 Kodeksu wykroczeń, grzywnę w drodze mandatu karnego nakłada się w wysokości do 50 zł.

§ 3. Upoważnienie do nakładania grzywnien w drodze mandatu karnego wydaje strażnikom, o których mowa w § 1, na imienny wniosek komendanta straży gminnej, właściwy wójt (burmistrz, prezydent miasta).

§ 4. 1. Upoważnienie do nakładania grzywnien w drodze mandatu karnego powinno zawierać oznaczenie organu wydającego upoważnienie, datę wydania i termin ważności, podstawę prawną jego wydania, imię, nazwisko i stanowisko służbowe upoważnionego strażnika, numer legitymacji służbowej, określenie wy-

¹⁾ Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji kieruje działem administracji rządowej — sprawy wewnętrzne, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 14 marca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (Dz. U. z 2002 r. Nr 35, poz. 325 i Nr 58, poz. 533).

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1981 r. Nr 24, poz. 124, z 1982 r. Nr 16, poz. 125, z 1983 r. Nr 6, poz. 35 i Nr 44, poz. 203, z 1984 r. Nr 54, poz. 275, z 1985 r. Nr 14, poz. 60 i Nr 23, poz. 100, z 1986 r. Nr 39, poz. 193, z 1988 r. Nr 20, poz. 135 i Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 34, poz. 180, z 1990 r. Nr 51, poz. 297, Nr 72, poz. 422 i Nr 86, poz. 504, z 1991 r. Nr 75, poz. 332 i Nr 91, poz. 408, z 1992 r. Nr 24, poz. 101, z 1994 r. Nr 123, poz. 600, z 1995 r. Nr 6, poz. 29, Nr 60, poz. 310, z 1997 r. Nr 54, poz. 349, Nr 60, poz. 369, Nr 85, poz. 539, Nr 98, poz. 602, Nr 104, poz. 661, Nr 106, poz. 677, Nr 111, poz. 724, Nr 123, poz. 779, Nr 133, poz. 884 i Nr 141, poz. 942, z 1998 r. Nr 113, poz. 717, z 1999 r. Nr 83, poz. 931 i Nr 101, poz. 1178, z 2000 r. Nr 22, poz. 271, Nr 73, poz. 852, Nr 74, poz. 855 i Nr 117, poz. 1228, z 2001 r. Nr 100, poz. 1081, Nr 106, poz. 1149, Nr 125, poz. 1371, Nr 128, poz. 1409 i Nr 129, poz. 1438 oraz z 2002 r. Nr 19, poz. 185, Nr 25, poz. 253 i Nr 135, poz. 1145.

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 43, poz. 272 i Nr 121, poz. 770, z 2000 r. Nr 43, poz. 489 i Nr 120, poz. 1268 oraz z 2001 r. Nr 154, poz. 1800.

⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 554 i Nr 121, poz. 770 oraz z 1999 r. Nr 96, poz. 1107.

⁵⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 60, poz. 369 i Nr 121, poz. 770, z 2000 r. Nr 22, poz. 272, z 2001 r. Nr 100, poz. 1085 i Nr 154, poz. 1800 oraz z 2002 r. Nr 113, poz. 984.

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 123, poz. 1353 oraz z 2002 r. Nr 25, poz. 253.

kroczeń, za które strażnik jest uprawniony do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego, oraz obszaru, na którym upoważnienie jest ważne.

2. Upoważnienie powinno być podpisane przez organ, który je wydał, oraz opatrzone odciskiem pieczęci urzędowej.

§ 5. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 18 października 2002 r.⁷⁾

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji:

K. Janik

---

⁷⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 września 1997 r. w sprawie określenia wykroczeń, za które funkcjonariusze straży gminnych (miejskich) upoważnieni są do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego, oraz zasad i sposobu wydawania upoważnień (Dz. U. z 1997 r. Nr 124, poz. 794), które traci moc obowiązującą z dniem 17 października 2002 r. na podstawie art. 12 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. — Przepisy wprowadzające Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2001 r. Nr 106, poz. 1149).

Załącznik do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych
i Administracji z dnia 15 października 2002 r. (poz. 1431)

**WYSOKOŚĆ GRZYWIEN ZA POSZCZEGÓLNE RODZAJE WYKROCZEŃ
PRZECIWKO BEZPIECZEŃSTWU I PORZĄDKOWI W KOMUNIKACJI,
NAKŁADANYCH W DRODZE MANDATU KARNEGO**

Grupa	Kwalifikacja prawna Kodeksu wykroczeń	N a r u s z e n i e	Naruszone przepisy ruchu drogowego z aktów prawnych wg opisu pod tabelą*	Grzywna w zł
1	2	3	4	5
A	Przepisy o ruchu pieszych			
	art. 90	Wchodzenie na jezdnię: a) bezpośrednio przed jadący pojazd, w tym również na przejściach dla pieszych	art. 14 pkt 1 lit. a	do 200
	art. 90	b) spoza pojazdu lub innej przeszkody ograniczającej widoczność drogi	art. 14 pkt 1 lit. b	do 200
	art. 90 lub art. 97	Przechodzenie przez jezdnię w miejscach o ograniczonej widoczności drogi	art. 14 pkt 2	do 100
	art. 90 lub art. 97	Zwalnianie kroku lub zatrzymywanie się bez uzasadnionej potrzeby podczas przechodzenia przez jezdnię lub torowisko	art. 14 pkt 3	do 100
	art. 97	Przebieganie przez jezdnię	art. 14 pkt 4	do 40
	art. 97	Chodzenie po torowiskach	art. 14 pkt 5	do 100
	art. 97	Wchodzenie na torowisko, gdy zapory lub półzapory są opuszczone lub rozpoczęto ich opuszczanie	art. 14 pkt 6	do 160
	art. 97	Przechodzenie przez jezdnię w miejscu, w którym urządzenia zabezpieczające lub przeszkoda oddzielają drogę dla pieszych albo chodnik od jezdni, bez względu na to, po której stronie jezdni się one znajdują	art. 14 pkt 7	do 100
	art. 97	Naruszenie przepisów o obowiązku korzystania przez pieszego z chodnika lub drogi dla pieszych, a w razie ich braku - z pobocza	art. 11 ust. 1	do 100
	art. 97	Naruszenie przez pieszego idącego po poboczu lub jezdni obowiązku poruszania się po lewej stronie drogi	art. 11 ust. 2	do 40
	art. 97	Naruszenie przez pieszego przepisów o obowiązku poruszania się po jezdni jeden za drugim	art. 11 ust. 3	do 100
	art. 90 lub art. 97	Naruszenie przepisów dotyczących ruchu pieszych na drogach dla rowerów	art. 11 ust. 4	do 100
	art. 90 lub art. 97	Naruszenie przepisów dotyczących pieszych poruszających się w kolumnach	art. 12 lub art. 45 ust. 1 pkt 1	do 100
	art. 97	Naruszenie obowiązku korzystania z przejść dla pieszych podczas przechodzenia przez jezdnię lub torowisko	art. 13	do 100
	art. 97	Korzystanie z dróg niedostępnych dla pieszych	art. 45 ust. 1 pkt 4 w zw. z art 2 pkt 3 lub 4	do 100
	art. 92 § 1 lub art. 90	Niestosowanie się do znaków drogowych dotyczących ruchu pieszych	§ 30 lub § 39 w zw. z § 40 lub § 98 ust. 2	do 100

1	2	3	4	5
B	Przepisy dotyczące ruchu rowerów, motorowerów i pojazdów zaprzęgowych oraz ruchu zwierząt			
I	Zasady ogólne i przepisy porządkowe			
	art. 90 lub art. 97	Niestosowanie się do obowiązku ruchu prawostronnego	art. 16 ust. 1	do 200
	art. 97	Naruszenie obowiązku jazdy po prawej jezdni na drogach dwujezdniowych albo obowiązku zajmowania pasów ruchu znajdujących się na prawej połowie jezdni na jezdniach dwukierunkowych o co najmniej czterech pasach ruchu	art. 16 ust. 2 lub ust. 3	do 200
	art. 90 lub art. 97	Naruszenie obowiązku jazdy możliwie blisko prawej krawędzi jezdni	art. 16 ust. 4	do 200
	art. 90 lub art. 97	Zajmowanie więcej niż jednego, wyznaczonego na jezdni, pasa ruchu	art. 16 ust. 4	do 200
	art. 90 lub art. 97	Naruszenie obowiązku poruszania się po poboczu przez kierującego pojazdem zaprzęgowym, rowerem, wózkiem ręcznym oraz osobę prowadzącą pojazd napędzany silnikiem idącą obok takiego pojazdu	art. 16 ust. 5	do 100
	art. 90	Nieustąpienie miejsca nadjeżdżającemu pojazdowi szynowemu przez kierującego pojazdem	art. 16 ust. 6	do 300
	art. 97	Nieuzywanie przez kierującego motorowerem, pomimo takiego obowiązku, hełmu ochronnego odpowiadającego właściwym warunkom technicznym	art. 40 ust. 1	do 100
	art. 97	Korzystanie podczas jazdy z telefonu wymagające trzymania słuchawki lub mikrofonu w ręku przez kierującego pojazdem	art. 45 ust. 2 pkt 1	do 200
	art. 97	Przewożenie osoby w stanie nietrzeźwości, stanie po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu na rowerze lub motorowerze	art. 45 ust. 2 pkt 2	do 200
	art. 97	Kierowanie motorowerem przewożącym pasażerów nieuzywających, pomimo takiego obowiązku, hełmu ochronnego odpowiadającego właściwym warunkom technicznym	art. 45 ust. 2 pkt 3	do 100
	art. 90 lub art. 97	Wjeżdżanie na pas między jezdniami	art. 45 ust. 1 pkt 5	do 160
	art. 89	Dopuszczenie, wbrew obowiązkowi opieki lub nadzoru, do przebywania małoletniego do lat 7 na drodze publicznej lub na torach pojazdu szynowego	art. 43 ust. 1	do 150
II	Włączanie się do ruchu			
	art. 90	Nieustąpienie pierwszeństwa innemu pojazdowi lub uczestnikowi ruchu podczas włączania się do ruchu	art. 17	do 400
	art. 90	Uniemożliwienie włączenia się do ruchu kierującemu autobusem (trolejbusem), sygnalizującemu kierunkowskazem zamiar zmiany pasa ruchu lub wjechania z zatoki na jezdnię z oznaczonego przystanku na obszarze zabudowanym	art. 18 ust. 1	do 400

1	2	3	4	5
	art. 92§1	Niezastosowanie się do sygnału nakazującego zatrzymanie pojazdu, podanego przez kierującego autobusem szkolnym	art. 18a ust. 1 pkt 1	do 500
	art. 90	Uniemożliwienie kierującemu autobusem szkolnym wjazdu na jezdnię lub sąsiedni pas ruchu, o ile sygnalizuje on taki zamiar	art. 18a ust. 1 pkt 2	do 500
III	Zmiana kierunku jazdy lub pasa ruchu			
	art. 90	Zmiana kierunku jazdy lub pasa ruchu bez zachowania szczególnej ostrożności	art. 22 ust. 1	do 400
	art. 90 lub art. 97	Zawracanie: a) w warunkach, w których mogłoby to zagrażać bezpieczeństwu ruchu lub ruch ten utrudnić b) w tunelach, na mostach i wiaduktach oraz na drogach jednokierunkowych	art. 22 ust. 6 pkt 4 pkt 1	do 400 do 400
	art. 90	Utrudnianie lub tamowanie ruchu poprzez brak lub błędne sygnalizowanie manewru	art. 3 ust. 1 w zw. z art. 22 ust. 5	do 300
	art. 90 lub art. 97	Naruszenie obowiązku odpowiedniego umiejscowienia pojazdu przed skręceniem	art. 22 ust. 2	do 300
	art. 90	Nieustąpienie pierwszeństwa przez kierującego pojazdem zmieniającego pas ruchu	art. 22 ust. 4	do 500
	art. 97	Naruszenie obowiązku sygnalizowania zawczasu i wyraźnie zamiaru zmiany kierunku jazdy lub pasa ruchu albo zaprzestania sygnalizowania niezwłocznie po wykonaniu manewru	art. 22 ust. 5	do 200
IV	Omijanie			
	art. 90 lub art. 97	Omijanie pojazdu, który jechał w tym samym kierunku, lecz zatrzymał się w celu ustąpienia pierwszeństwa pieszemu	art. 26 ust. 3 pkt 2	do 500
	art. 90 lub art. 97	Omijanie pojazdu oczekującego na otwarcie ruchu przez przejazd kolejowy w sytuacji, w której wymagało to wjechania na część jezdni przeznaczoną dla przeciwnego kierunku ruchu	art. 28 ust. 3 pkt 4	do 400
V	Wyprzedzanie			
	art. 97	Wyprzedzanie na przejściach dla pieszych lub bezpośrednio przed nimi	art. 26 ust. 3 pkt 1	do 500
	art. 97	Wyprzedzanie na przejazdach dla rowerzystów lub bezpośrednio przed nimi	art. 27 ust. 4	do 500
	art. 97 lub art. 90	Naruszenie przez kierującego obowiązku upewnienia się, czy: 1) ma odpowiednią widoczność i dostateczne miejsce do wyprzedzania bez utrudniania komukolwiek ruchu 2) kierujący jadący za nim nie rozpoczął manewru wyprzedzania 3) kierujący jadący przed nim na tym samym pasie ruchu nie zasygnalizował zamiaru wyprzedzania innego pojazdu, zmiany kierunku jazdy lub pasa ruchu	art. 24 ust. 1 pkt 1 pkt 2 pkt 3	do 400 do 400 do 400
	art. 97	Naruszenie zakazu wyprzedzania: a) przy dojeżdżaniu do wierzchołka wzniesienia b) na zakrętach oznaczonych znakami ostrzegawczymi c) na skrzyżowaniach	art. 24 ust. 7 pkt 1 pkt 2 pkt 3	do 500 do 500 do 500
	art. 97	Wyprzedzanie na przejazdach kolejowych (tramwajowych) lub bezpośrednio przed nimi	art. 28 ust. 3 pkt 3	do 500
	art. 97	Wyprzedzanie z niewłaściwej strony lub bez zachowania bezpiecznego odstępu	art. 24 ust. 2, ust. 3, ust. 4 lub ust. 5	do 300

1	2	3	4	5
	art. 90 lub art. 97	Zwiększanie prędkości przez kierującego pojazdem wyprzedzanym	art. 24 ust. 6	do 400
	art. 90 lub art. 97	Niestosowanie się do obowiązku usunięcia się jak najbardziej w prawo i – w razie potrzeby – zatrzymania się w celu ułatwienia wyprzedzenia przez kierującego pojazdem bez silnika	art. 24 ust. 6	do 300
	art. 97	Wyprzedzanie pojazdu uprzywilejowanego na obszarze zabudowanym	art. 24 ust. 11	do 500
VI	<i>Przecinanie się kierunków ruchu</i>			
	art. 90	Nieustąpienie przez kierującego pojazdem pierwszeństwa pieszym: a) znajdującym się na oznakowanym przejściu b) przy skręcaniu w drogę poprzeczną c) przy przejeżdżaniu przez chodnik lub drogę (ścieżkę) dla pieszych albo podczas jazdy po placu, na którym ruch pieszych i pojazdów odbywa się na tej samej powierzchni	art. 26 ust. 1 ust. 2 ust. 4 albo ust. 5	 do 500 do 500 do 500
	art. 90	Nieustąpienie przez kierującego pojazdem pierwszeństwa rowerowi: a) znajdującemu się na przejeździe dla rowerzystów b) przy przejeżdżaniu przez drogę (ścieżkę) dla rowerów poza jezdnię	art. 27 ust. 1 ust. 3	 do 500 do 500
	art. 90 lub art. 97	Niezatrzymanie pojazdu w celu umożliwienia przejścia przez jezdnię osobie niepełnosprawnej, używającej specjalnego znaku, lub osobie o widocznej ograniczonej sprawności ruchowej	art. 26 ust. 7	do 500
	art. 90	Nieustąpienie pierwszeństwa przejazdu: a) na skrzyżowaniu w sytuacji równorzędnej b) pojazdom szynowym c) w razie przecinania się poza skrzyżowaniem kierunku ruchu pojazdów	art. 25 ust. 1 art. 25 ust. 2 art. 25 ust. 3	do 500 do 500 do 550
	art. 90 lub art. 97	Naruszenie obowiązku usunięcia pojazdu unieruchomionego na przejeździe kolejowym (tramwajowym) lub ostrzegania kierujących pojazdami szynowymi o niebezpieczeństwie w sytuacji, w której usunięcie pojazdu nie było możliwe	art. 28 ust. 4	do 500
	art. 90 lub art. 97	Naruszenie obowiązku zatrzymania pojazdu w takim miejscu i na taki czas, aby umożliwić pieszym swobodne dojście do pojazdów komunikacji publicznej - w przypadku braku wysepki dla pasażerów na przystanku	art. 26 ust. 6	do 200
	art. 97	Naruszenie zakazu: a) objeżdżania opuszczonych zapór lub półzapór oraz wjeżdżania na przejazd, jeśli opuszczanie ich zostało rozpoczęte lub podnoszenie ich nie zostało zakończone b) wjeżdżania na przejazd, jeśli po jego drugiej stronie nie ma miejsca do kontynuowania jazdy	art. 28 ust. 3 pkt 1 ust. 3 pkt 2	do 500 do 500
	art. 90 lub art. 97	Jazda wzdłuż po chodniku lub przejściu dla pieszych pojazdem innym niż silnikowy	art. 26 ust. 3 pkt 3	do 100
	art. 90 lub art. 97	Naruszenie przez kierującego zakazu: a) wjeżdżania na skrzyżowanie, jeśli na skrzyżowaniu lub za nim nie ma miejsca do kontynuowania jazdy b) rozdzielania kolumn pieszych	art. 25 ust. 4 pkt 1 pkt 2	do 500 do 400

1	2	3	4	5
VII	<i>Ostrzeżenie oraz jazda w warunkach zmniejszonej przejrzystości powietrza</i>			
	art. 88 lub art. 90	Niewłączenie przez kierującego pojazdem wymaganych świateł w czasie jazdy w warunkach zmniejszonej przejrzystości powietrza	art. 30 ust. 1 pkt 2 lit. a	do 300
	art. 90 lub art. 97	Naruszenie przez kierującego pojazdem innym niż silnikowy zakazu wyprzedzania innych pojazdów w czasie jazdy w warunkach zmniejszonej przejrzystości powietrza oraz korzystania z pobocza drogi	art. 30 ust. 1 pkt 2 lit. b	do 200
	art. 97	Naruszenie zakazu: a) nadużywania sygnałów dźwiękowych lub świetlnych b) używania sygnałów dźwiękowych na obszarze zabudowanym	art. 29 ust. 2 pkt 1 pkt 2	do 100 do 100
VIII	<i>Przepisy dodatkowe o ruchu rowerów, motorowerów, pojazdów zaprzęgowych oraz o ruchu zwierząt</i>			
	art. 97	Naruszenie przez kierującego rowerem przepisów o przewożeniu dziecka do lat 7	art. 33 ust. 2	do 100
	art. 90	Nieustąpienie miejsca pieszym przez kierującego rowerem korzystającego z drogi (ścieżki) dla rowerów i pieszych	art. 33 ust. 1	do 100
	art. 90 lub art. 97	Naruszenie przez kierującego rowerem lub motorowerem zakazu: a) jazdy po jezdni obok innego uczestnika ruchu b) jazdy bez trzymania co najmniej jednej ręki na kierownicy oraz nóg na pedałach lub podnóżkach c) czepiania się pojazdów	art. 33 ust. 3 pkt 1 pkt 2 pkt 3	do 100 do 100 do 200
	art. 90 lub art. 97	Naruszenie przez kierującego rowerem na przejeździe dla rowerzystów zakazu: a) wjeżdżania bezpośrednio przed jadący pojazd b) zwalniania lub zatrzymywania się bez uzasadnionej przyczyny	art. 33 ust. 4 pkt 1 pkt 2	do 500 do 100
	art. 90 lub art. 97	Naruszenie przez kierującego rowerem przepisów o korzystaniu z chodnika lub drogi dla pieszych	art. 33 ust. 5 i 6	do 100
	art. 90 lub art. 97	Naruszenie przez kierującego zaprzęgiem obowiązku: a) używania do zaprzęgu zwierząt niepłochliwych, sprawnych fizycznie i dających sobą kierować b) utrzymywania pojazdu i zaprzęgu w takim stanie, aby mógł nad nim panować c) prowadzenia zwierząt za uzdę przy wjeżdżaniu na drogę twardą w miejscu, gdzie nie ma dostatecznej widoczności drogi	art. 34 ust. 1 ust. 2 ust. 4	do 150 do 150 do 150
	art. 90 lub art. 97	Jazda bezpośrednio jeden za drugim więcej niż pięcioma pojazdami zaprzęgowymi lub niezachowanie wymaganej odległości między pojazdem piątym a następnym	art. 34 ust. 3	do 100
	art. 90 lub art. 97	Naruszenie przez kierującego pojazdem zaprzęgowym zakazu: a) jazdy obok innego uczestnika ruchu na jezdni b) pozostawiania pojazdu niezabezpieczonego przed ruszeniem c) jazdy pojazdami na płozach bez dzwonek lub grzechotek	art. 34 ust. 5 pkt 2 pkt 3 pkt 4	do 200 do 100 do 50

1	2	3	4	5
	art. 90 lub art. 97	Naruszenie przez jeźdźca lub poganiacza obowiązku korzystania z określonej drogi lub części drogi	art. 35 ust. 1	do 100
	art. 90 lub art. 97	Naruszenie przez jeźdźca obowiązku: a) używania do jazdy zwierząt niepłochliwych, sprawnych fizycznie i dających sobą kierować b) utrzymywania wierzchowca w takim stanie, aby mógł nad nim panować	art. 35 ust. 2 w zw. z art. 34 ust. 1 34 ust. 2	do 100 do 100
	art. 90 lub art. 97	Naruszenie zakazu jazdy wierzchem: a) bez uzdy b) obok innego uczestnika ruchu na jezdni c) po określonych drogach	art. 36 ust. 1 pkt 1 pkt 2 pkt 3 lub pkt 4	do 100 do 100 do 100
	art. 90 lub art. 97	Naruszenie warunków dopuszczalności prowadzenia zwierząt luzem	art. 36 ust. 2 lub art. 37 ust. 3	do 60
	art. 97	Pędzenie zwierząt: a) płochliwych, niesprawnych fizycznie lub nie-dających sobą kierować b) utrzymanych w takim stanie, że nie można nad nimi panować	art. 35 ust. 2 w zw. z art. 34 ust. 1 34 ust. 2	do 60 do 500
	art. 97	Pędzenie zwierząt bez odpowiedniego nadzoru, a pojedynczych bez uwięzi	art. 37 ust. 1	do 50
	art. 90 lub art. 97	Naruszenie przez poganiacza obowiązku: a) poruszania się po lewej stronie pędzonych zwierząt b) używania, w okresie niedostatecznej widoczności, odpowiedniego oświetlenia	art. 37 ust. 2 pkt 1 pkt 2	do 50 do 100
	art. 90 lub art. 97	Naruszenie przez poganiacza zakazu: a) pędzenia zwierząt po określonych drogach b) przepędzania zwierząt w poprzek drogi w miejscu niewidocznym na dostateczną odległość c) zatrzymywania zwierząt na jezdni d) dopuszczania do zajmowania przez zwierzęta więcej niż prawej połowy jezdni albo drogi (ścieżki) dla pieszych lub rowerów	art. 37 ust. 4 pkt 1 pkt 3 pkt 4 pkt 5	do 100 do 60 do 60 do 60
	art. 97	Naruszenie nakazu, aby w czasie postoju na drodze poza obszarem zabudowanym pojazd zaprzęgowy znajdował się poza jezdnią	art. 46 ust. 3	do 60
	art. 90 lub art. 91	Pozostawienie pojazdu zaprzęgowego na postoju bez zachowania środków ostrożności niezbędnych do uniknięcia wypadku	art. 46 ust. 5	do 60
	art. 97	Naruszenie wprowadzonych przez radę powiatu zakazów pędzenia zwierząt	art. 37 ust. 5	do 60
IX	Zatrzymanie i postój			
	art. 90 lub art. 97	Zatrzymanie lub postój pojazdu w warunkach, w których nie jest on z dostatecznej odległości widoczny dla innych kierujących lub powoduje utrudnienie ruchu	art. 46 ust. 1	do 300
		Naruszenie zakazu zatrzymywania pojazdu: a) na przejeździe kolejowym lub tramwajowym, na skrzyżowaniu oraz w odległości mniejszej niż 10 m od przejazdu lub skrzyżowania b) na przejściach dla pieszych lub na przejazdach dla rowerzystów oraz w odległości mniejszej niż 10 m przed tymi przejściami lub przejazdami lub za nimi na drogach dwukierunkowych o dwóch pasach ruchu	art. 49 ust. 1 pkt 1 pkt 2	do 400 do 300

1	2	3	4	5
		c) w tunelu, na moście lub na wiadukcie d) na jezdni wzdłuż linii ciągłej oraz w pobliżu jej punktów krańcowych, jeżeli kierujący pojazdami wielośladowymi są zmuszeni do najeżdżania na tę linię e) na jezdni obok linii przerywanej wyznaczającej krawędź jezdni oraz na jezdni lub na poboczu obok linii ciągłej wyznaczającej krawędź jezdni f) w odległości mniejszej niż 10 m od przedniej strony znaku lub sygnалу drogowego, jeżeli pojazd je zasłania g) przy lewej krawędzi jezdni h) na pasie między jezdniami i) w odległości mniejszej niż 15 m od słupka lub tablicy oznaczającej przystanek komunikacji publicznej, a na przystanku z zatoką - na całej jej długości j) w odległości mniejszej niż 15 m od punktów krańcowych wysepki, jeżeli jezdnia z prawej jej strony ma tylko jeden pas ruchu k) na drodze (ścieżce) dla rowerów	pkt 3 pkt 4 pkt 5 pkt 6 pkt 7 pkt 8 pkt 9 pkt 10 pkt 11	do 300 do 160 do 160 do 160 do 160 do 200 do 200 do 160 do 160
	art. 90 lub art. 97	Naruszenie zakazu pozostawiania pojazdu (z wyjątkiem pojazdu zaprzęgowego) w czasie postoju bez zachowania środków ostrożności niezbędnych do uniknięcia wypadku lub zapobieżenia uruchomieniu pojazdu przez osobę niepowołaną	art. 46 ust. 5	do 200
	art. 90 lub art. 91	Brak sygnalizowania lub niewłaściwe sygnalizowanie postoju pojazdu z powodu uszkodzenia lub wypadku	art. 50 ust. 1 pkt 2 lub ust. 2 pkt 2	do 200
	art. 90 lub art. 97	Naruszenie warunków dopuszczalności zatrzymania lub postoju pojazdu na chodniku	art. 47	do 200
	art. 90 lub art. 97	Naruszenie nakazu: a) zatrzymywania pojazdu na jezdni jak najbliżej jej krawędzi i równoległe do niej b) umieszczania pojazdu (z wyjątkiem pojazdu zaprzęgowego) poza jezdnią w czasie postoju na drodze poza obszarem zabudowanym	art. 46 ust. 2 art. 46 ust. 3	do 100 do 100
		Naruszenie zakazu postoju: a) w miejscach utrudniających wjazd lub wyjazd b) w miejscach utrudniających dostęp do innego prawidłowo zaparkowanego pojazdu lub wyjazd tego pojazdu c) przed lub za przejazdem kolejowym na odcinku od przejazdu do słupka wskaźnikowego z jedną kreską d) w strefie zamieszkania w miejscach innych niż wyznaczone w tym celu e) na obszarze zabudowanym, pojazdu lub zespołu pojazdów o dmc przekraczającej 16 ton lub o długości przekraczającej 12 m	art. 49 ust. 2 pkt 1 pkt 2 pkt 3 pkt 4 pkt 5	do 200 do 200 do 200 do 200 do 200

1	2	3	4	5
X	<i>Używanie świateł zewnętrznych</i>			
	art. 88	Jazda bez wymaganych przepisami świateł przez kierującego rowerem lub pojazdem zaprzęgowym: a) od zmierzchu do świtu b) w tunelu c) przez kierującego motorowerem	art. 51 ust. 1 pkt 1 pkt 3 — w zw. z art. 51 ust. 6 art. 51 ust. 4	do 400 do 200 do 160
	art. 88	Nie używanie wymaganego oświetlenia podczas zatrzymania lub postoju w warunkach niedostatecznej widoczności	art. 52 ust. 1 lub ust. 2	do 300
XI	<i>Używanie pojazdów w ruchu drogowym</i>			
	art. 97	Używanie pojazdu w sposób zagrażający bezpieczeństwu osoby znajdującej się w pojeździe lub poza nim	art. 60 ust. 1 pkt 1	do 400
	art. 97	Zakrywanie świateł oraz urządzeń sygnalizacyjnych, tablic rejestracyjnych lub innych wymaganych tablic albo znaków, które powinny być widoczne	art. 60 ust. 1 pkt 2	do 200
	art. 97	Ozdabianie tablic rejestracyjnych oraz umieszczanie z tyłu pojazdu znaków, napisów lub przedmiotów ograniczających czytelność tych tablic	art. 60 ust. 1 pkt 3	do 100
	art. 97	Oddalenie się kierującego od pojazdu, gdy silnik jest w ruchu	art. 60 ust. 2 pkt 1	do 100
	art. 97	Używanie motoroweru na obszarze zabudowanym w sposób powodujący uciążliwość związane z nadmierną emisją spalin do środowiska lub nadmiernym hałasem	art. 60 ust. 2 pkt 2	do 300
	art. 97	Pozostawienie pracującego silnika podczas postoju na obszarze zabudowanym	art. 60 ust. 2 pkt 3	do 100
	art. 97	Ciągnięcie za pojazdem osoby na nartach, sankach, wrotkach lub innym podobnym urządzeniu	art. 60 ust. 2 pkt 4	do 300
	art. 97	Używanie opon z umieszczonymi w nich na trwałe elementami przeciwślizgowymi	art. 60 ust. 2 pkt 5	do 200
	art. 90 lub art. 97	Naruszenie przepisów dotyczących jazdy w zorganizowanych kolumnach, w tym: a) przekroczenie dopuszczalnej liczby pojazdów b) niezachowanie wymaganej odległości między kolumnami lub pojazdami w kolumnie	art. 32 ust. 1 ust. 2	do 200 do 200
	art. 90 lub art. 97	Wjeżdżanie między jadące w kolumnie rowery jednośladowe albo pojazdy uprzywilejowane oraz pojazdy jednostek podporządkowanych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych oraz Ministrowi Obrony Narodowej	art. 32 ust. 6	do 400
	art. 90	Naruszenie przepisów dotyczących przewozu dzieci lub młodzieży przez kierującego rowerem, motorowerem, pojazdem zaprzęgowym lub jadącego wierzchem	art. 57 ust. 2	do 300
	art. 90	Naruszenie przepisów dotyczących przewozu osób niepełnosprawnych przez kierującego rowerem, motorowerem, pojazdem zaprzęgowym lub jadącego wierzchem	art. 58 ust. 2	do 300

1	2	3	4	5
XII	Przewóz ładunków i ciągnięcie przyczep			
	art. 97	Umieszczenie na pojeździe ładunku w sposób: a) powodujący przekroczenie dopuszczalnej masy całkowitej lub dopuszczalnej ładowności pojazdu b) naruszający stateczność pojazdu c) utrudniający kierowanie pojazdem d) ograniczający widoczność drogi lub zasłaniający światła, urządzenia sygnalizacyjne, tablice rejestracyjne lub inne tablice albo znaki, w które pojazd jest zaopatrzony	art. 61 ust.1 art. 61 ust. 2 pkt 2 art. 61 ust. 2 pkt 3 art. 61 ust. 2 pkt 4	do 500 do 500 do 500 do 500
		Niezabezpieczenie ładunku umieszczonego na pojeździe przed zmianą położenia lub wywoływaniem nadmiernego hałasu	art. 61 ust. 3	do 300
		Przewożenie ładunku o odrażającym wyglądzie lub wydzielającego odrażającą woń – bez odpowiedniego zabezpieczenia	art. 61 ust. 3	do 200
		Przewożenie ładunku nieoznaczonego lub oznaczonego w niewłaściwy sposób	art. 61 ust. 8 w zw. z art. 61 ust. 9	do 200
		Ciągnięcie przyczepy o rzeczywistej masie całkowitej większej niż dopuszczalna w odniesieniu do określonego rodzaju pojazdu ciągnącego	art. 62 ust. 1	do 300
XIII	Przewóz osób			
	art. 97	Przewóz osób pojazdem nieprzeznaczonym lub nieprzystosowanym do tego celu	art. 63 ust. 1	do 300
		Przewóz osób w liczbie przekraczającej liczbę miejsc określonych w dowodzie rejestracyjnym	art. 63 ust. 1	do 200
		Naruszenie warunków przewozu osób w przyczepach	art. 63 ust. 3	do 200
C	Kierujący			
	art. 94 § 1	Kierowanie bez uprawnień pojazdami innymi niż silnikowe	art. 87 ust. 1 pkt 1 w zw. z: art. 88 lub art. 95, lub art. 96	do 200
	art. 95	Kierowanie pojazdem przez osobę niemającą przy sobie wymaganych dokumentów	art. 38	do 200
	art. 97	Kierowanie pojazdem przez osobę niesprawną pod względem fizycznym	art. 87 ust. 1	do 300

1	2	3	4	5
D	Inne wykroczenia			
	art. 90 lub art. 91	Nieoznaczenie wbrew obowiązku w sposób odpowiadający wymaganiom i łatwo dostrzegalny jakiegokolwiek przedmiotu pozostawionego na drodze, który mógłby zagrozić bezpieczeństwu ruchu	art. 45 ust. 1 pkt 6	do 500
	art. 90	Niezastosowanie się do obowiązku ułatwienia przejazdu pojazdu uprzywilejowanego	art. 9	do 500
	art. 91	Zaśmiecanie lub zanieczyszczanie drogi	art. 45 ust. 1 pkt 9	do 200
	art. 96 § 1 pkt 2	Dopuszczenie przez właściciela, posiadacza, użytkownika lub prowadzącego pojazd do prowadzenia pojazdu na drodze publicznej przez osobę niemającą wymaganych uprawnień		do 500
	art. 97	Samowolne umieszczanie na drodze jakichkolwiek znaków, napisów lub symboli	art. 45 ust. 1 pkt 10	do 160
	art. 99 § 1 pkt 2	Niszczanie lub uszkodzanie drogi publicznej lub drogi w strefie zamieszkania, przynależności lub urządzenia drogowego		do 500
	art. 99 § 1 pkt 3	Usuwanie lub niszczenie zasłon odśnieżnych		do 500
	art. 100 pkt 1	Zaorywanie lub zawężanie w inny sposób pasa drogowego lub przydrożnego	art. 39 ust. 1 pkt 8 ¹⁾	do 500
	art. 100 pkt 2	Używanie pojazdu niszczącego nawierzchnię drogi	art. 39 ust. 1 pkt 2 ¹⁾	do 500
	art. 100 pkt 2	Włóczenie lub porzucanie przedmiotów na drodze publicznej	art. 45 ust. 1 pkt 6 w zw. z art. 39 ust. 1 pkt 2 ¹⁾	do 500
	art. 100 pkt 3	Uszkodzanie rowu, skarpy, nasypu lub wykopu albo samowolne rozkopywanie drogi publicznej	art. 39 ust. 1 pkt 7 ¹⁾	do 500
	art. 100 pkt 4	Wypasanie zwierzęcia gospodarskiego w pasie drogowym	art. 39 ust. 1 pkt 10 ¹⁾	do 100
	art. 102	Uchylenie się od obowiązku utrzymania w należytych stanie zjazdów z dróg publicznych do przyległych nieruchomości	art. 30 ¹⁾	do 300
E	Znaki i sygnały drogowe			
	art. 90	Nieustąpienie pierwszeństwa przejazdu w związku ze znakiem "ustęp pierwszeństwa przejazdu"	§ 5 ust. 5 lub 6 w zw. z § 1 ust. 2 pkt 1	do 500
	art. 90	Nieustąpienie pierwszeństwa przejazdu w związku ze znakiem B-20 "stop"	§ 21 ust. 1 pkt 2, ust. 4 lub ust. 5	do 500
	art. 92 § 1	Niezatrzymanie pojazdu w związku ze znakiem B-20 "stop"	§ 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 albo ust. 4	do 200
	art. 90 lub art. 92 § 1	Niestosowanie się do znaków:		
		1) B-1 "zakaz ruchu w obu kierunkach"	§ 16	do 500
		2) B-2 "zakaz wjazdu"	§ 17	do 500
		3) B-8 do B-12 "zakaz wjazdu ... "	§ 18 ust. 9 do 13	do 200
		4) B-21, B-22 "zakaz skręcania..."	§ 22	do 400
		5) B-23 "zakaz zawracania"	§ 22 ust. 5	do 500
		6) B-29 "zakaz używania sygnałów dźwiękowych "	§ 24 ust. 1	do 100
		7) B-31 "pierwszeństwo dla nadjeżdżających z przeciwnika"	§ 25	do 200

1	2	3	4	5
		8) B-32 „stój – ...”	§ 26	do 200
		9) B-35 „zakaz postoju”	§ 28 ust. 1 z uwzgl. ust. 3 do 5, 7 i 8	do 200
		10) B-36 „zakaz zatrzymywania się”	§ 28 ust. 2 z uwzgl. ust. 3 do 5, 7 i 8	do 200
		11) B-37 lub B-38 „zakaz postoju w dni ...”	§ 28 ust. 6 z uwzgl. ust. 7 i ust. 8	do 200
		12) B-39 „strefa ograniczonego postoju”	§ 29	do 200
		13) C-1 do C-12 „nakaz jazdy...”,	§ 35 lub § 36	do 400
		14) C-13 „droga dla rowerów”	§ 37 ust. 1	do 200
	art. 90 lub art. 92 § 1	Naruszenie postanowień wynikających ze znaków:		
		1) D-11 „początek pasa ruchu dla autobusów” lub D-12 „pas ruchu dla autobusów” oraz P-22 „BUS”	§ 49 ust. 1 i 2 § 91 ust. 1	do 200
		2) D-13 „początek pasa ruchu powolnego”	§ 49 ust. 3	do 200
		3) D-18 lub D-18a „parking ...”	§ 52 ust. 1—3 lub ust. 4	do 200
		4) D-19 lub D-19a „postój taksówek ...”	§ 53	do 200
		5) F-10 lub F-11 – „kierunki na pasach ruchu” oraz P-8a, P-8b lub P-8c „strzałka kierunkowa ...”	§ 72, § 87	do 400
	art. 90 lub art. 92 § 1	Niestosowanie się do znaków:		
		1) P-2 „linia pojedyncza ciągła”	§ 86 ust. 3	do 160
		2) P-3 „linia jednostronnie przekraczalna”	§ 86 ust. 4	do 300
		3) P-4 „linia podwójnie ciągła”	§ 86 ust. 5	do 400
		4) P-7b „linia krawędziowa ciągła”	§ 86 ust. 8	do 160
		5) P-17 „linia przystankowa”	§ 90 ust. 1	do 160
		6) P-18 „stanowisko postojowe”	§ 90 ust. 2	do 160
		7) P-20 „koperta”	§ 90 ust. 4	do 160
		8) P-21 „powierzchnia wyłączona”	§ 90 ust. 5	do 200
	art. 90 lub art. 92 § 1	Niestosowanie się do sygnałów świetlnych, w tym:		
		niezastosowanie się do sygnałów zakazujących wjazdu za sygnalizator	§ 95 ust. 1 pkt 2 albo 3 § 96 ust. 3 § 97 ust. 1 i 2 § 102 ust. 2 pkt 2 albo 3 § 104 ust. 1 pkt 2 albo 3 § 106 ust. 1 lub ust. 2 pkt 1	do 500
		wjazd na pas ruchu, nad którym umieszczony jest sygnalizator S-4 nadający sygnał czerwony	§ 98 ust. 1 pkt 2	do 500
		wjazd na przejazd dla rowerzystów, jeżeli sygnalizator S-6 nadaje sygnał czerwony	§ 98 ust. 3 pkt 2	do 500
		wjazd za sygnalizator nadający sygnał zielony lub sygnał w kształcie kreski pionowej, kiedy jest to zabronione	§ 95 ust. 2 § 97 ust. 2 § 102 ust. 3 § 104 ust. 4 § 106 ust. 4	do 500

1	2	3	4	5
		utrudnianie ruchu pojazdom i pieszym, dla których ruch jest otwarty, przez kierującego pojazdem opuszczającego skrzyżowanie przy wyświetlanym sygnale czerwonym	§ 95 ust. 4	do 500
		wejście na przejście dla pieszych, jeżeli sygnalizator S-5 nadaje sygnał czerwony	§ 98 ust. 2 pkt 2	do 300
		niezastosowanie się do sygnałów świetlnych przez kierującego kolumną pieszych, jeźdźca lub poganiacza	§ 100	do 400
		niestosowanie się do sygnałów dawanych przez uprawnione osoby	§ 108 ust. 3 lub 5 § 110 ust. 2 lub 3 § 111	do 500
	art. 90 lub art. 92 § 1	Niezatrzymanie pojazdu we właściwym miejscu w związku z nadawanym sygnałem świetlnym	§ 99 § 102 ust. 4 § 107	do 200
	art. 97	Niestosowanie się do wiążących poleceń dawanych przez osoby uprawnione do kontroli ruchu drogowego	art. 6 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 129 ust. 2 pkt 1 lub pkt 7	do 500

¹⁾ Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2000 r. Nr 71, poz. 838 i Nr 86, poz. 958, z 2001 r. Nr 125, poz. 1371 oraz z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 41, poz. 365, Nr 62, poz. 554, Nr 74, poz. 676, Nr 89, poz. 804 i Nr 113, poz. 984).

* Powołane w kolumnie 4 bez bliższego określenia przepisy ustawy (art.) lub rozporządzenia (§) oznaczają odpowiednio przepisy ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. — Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 1997 r. Nr 98, poz. 602, Nr 123, poz. 779 i Nr 160, poz. 1086, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 133, poz. 872, z 1999 r. Nr 106, poz. 1216, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 43, poz. 483 i Nr 53, poz. 649, z 2001 r. Nr 27, poz. 298, Nr 106, poz. 1149, Nr 110, poz. 1189, Nr 111, poz. 1194, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1371, Nr 129, poz. 1444 i Nr 130, poz. 1452 oraz z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 74, poz. 676, Nr 89, poz. 804 i Nr 113, poz. 984) oraz przepisy rozporządzenia Ministrów Transportu i Gospodarki Morskiej oraz Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 czerwca 1999 r. w sprawie znaków i sygnałów drogowych (Dz. U. z 1999 r. Nr 58, poz. 622 oraz z 2000 r. Nr 72, poz. 850).